

Vastaus kirjalliseen kysymykseen viittomakielen opetuksesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Merja Mäkisalo-Ropposen /sd näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 241/2016 vp:

Miten hallitus turvaa viittomakielen opetuksen lapsille, joiden vanhemmat käyttävät äidinkielenään viittomakieltä?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Perustuslain 17 §:ssä säädetään oikeudesta omaan kieleen ja kulttuuriin. Kyseisen säännöksen mukaan Suomen kansalliskielet ovat suomi ja ruotsi. Julkisen vallan on huolehdittava maan suomen- ja ruotsinkielisen väestön sivistyksellisistä ja yhteiskunnallisista tarpeista samanlaisten perusteiden mukaan. Saamelaisilla alkuperäiskansana sekä romaneilla ja muilla ryhmillä on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Saamelaisten oikeudesta käyttää saamen kieltä viranomaisessa säädetään lailla. Viittomakieltä käyttävien sekä vammaisuuden vuoksi tulkittamis- ja käännösapua tarvitsevien oikeudet turvataan lailla.

Oman kielen ja kulttuurin kehittäminen ja vaaliminen ovat sivistyneen yhteiskunnan tärkeä osa. Tätä tukevat perusopetuslain säännökset, jotka mahdollistavat opetuksen järjestämisen ja äidinkielen opetuksen muun muassa saameksi, romaniksi ja viittomakielellä. Kuulovammaisille opetuksen antaminen viittomakielellä on kunnan velvollisuus tarvittaessa. Muutoin viittomakielen ja myös esimerkiksi romanikielen sekä saamen kielen opetus saamelaisten kotiseutualueen ulkopuolella on lainsäädännön mukaan kunnalle valinnanvaraista.

Opetus- ja kulttuuriministeriössä ei ole valmisteilla lakihanketta, joka velvoittaisi kunnat järjestämään äidinkielen opetusta nykyistä laajemmin kaikille kieliryhmille. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaan perusopetuslain ja lukiolain mukaisen toiminnan järjestäjälle myönnetään valtionavustusta esi- ja perusopetuksen ja lukiokoulutuksen täydentävään vieraskielisten oppilaiden äidinkielen, suomi tai ruotsi toisena kielenä ja heidän muun opetuksensa tukemiseen sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden äidinkielen opetuksen järjestämiseen valtion talousarviossa tarkoitukseen osoitetun määrärahan puitteissa. Kuurojen ja viittomakielisten oppilaiden lukumäärää kokonaisuutena on selvitetty lukuvuoden 2013–2014 tilanteen mukaisena (Opetushallitus raportit ja selvitykset 2014:11). Lukumäärätietoja ei kuitenkaan ole selvitetty erityisesti kuulevien lasten osalta. Opetus- ja kulttuuriministeriö selvittää yhdessä Kuurojen Liiton kanssa viittomakieltä käyttävien perheiden kuulevien lasten määrää, joilla on tarvetta saada viittomakielen opetusta. Ministeriö seuraa tilannetta ja tekee johtopäätökset tarvittavista toimenpiteistä selvitystyön valmistuttua.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 241/2016 vp

Viittomakielilain 3 § asettaa viranomaisille edistämisvelvoitteen. Tähän liittyen esimerkiksi Opetushallituksen viittomakielisten opetusta koskevan jatkohankkeen ohjausryhmä valmistelee viittomakielisten opetusta koskevaa esitettä sekä suomalaista että ruotsalaista viittomakieltä käyttävien opetukseen ja opetukseen järjestämiseen. Suomenkielinen esite valmistuu touku-kuussa 2016 ja ruotsinkielinen kesäkuussa 2016. Sitä levitetään laajasti kuntien opetustoimeen ja kouluihin, joissa opiskelee viittomakielisiä oppilaita. Lisäksi Opetushallitus on tehnyt syksyllä 2015 ja laajennettuna keväällä 2016 kartoituksen viittomakielisten opetuksessa käytettävästä materiaalista. Sen pohjalta Opetushallitus tekee suunnitelman viittomakielen opetukseen liittyvän materiaalin tuottamiseksi osana muuta vähälevikkistä oppimateriaalituotantoa.

Helsingissä 1.6.2016

Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen